

Autorité de protection des données
Gegevensbeschermingsautoriteit

Advies nr. 105/2020 van 5 november 2020

Betreft: advies m.b.t. het ontwerp van koninklijk besluit betreffende de pleziervaart (CO-A-2020-114)

De Gegevensbeschermingsautoriteit (hierna de "Autoriteit");

Gelet op de wet van 3 december 2017 *tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit*, inzonderheid op de artikelen 23 en 26 (hierna "WOG");

Gelet op de Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG* (hierna "AVG");

Gelet op de wet van 30 juli 2018 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens* (hierna "WVG");

Gelet op het verzoek om advies van de heer Philippe De Backer, Minister van Digitale agenda, Telecommunicatie en Post, belast met Administratieve vereenvoudiging, Bestrijding van de sociale fraude, Privacy en Noordzee, ontvangen op 18/09/2020;

Gelet op het verslag van mevrouw Alexandra Jaspar, Directeur van het Kenniscentrum van de Gegevensbeschermingsautoriteit ;

Brengt op 5 november 2020 het volgende advies uit:

I. VOORWERP VAN DE AANVRAAG

1. Op 10 mei 2019 won minister Philippe De Backer, hierna de aanvrager, het advies de Autoriteit in m.b.t. een ontwerp van koninklijk besluit *betreffende de pleziervaart*. De Autoriteit verleende dienaangaande op 19 juni 2019 het advies nr. 122/2019. Op 4 juli 2019 werd het koninklijk besluit van 28 juni 2019 *betreffende de pleziervaart* gepubliceerd in het *Belgisch Staatsblad*.

2. Het is de bedoeling dat het ontwerp van koninklijk besluit *betreffende de pleziervaart*, hierna het ontwerp, dat thans voor advies voorligt, het koninklijk besluit van 28 juni 2019 opheft en vervangt.

3. Volgens de documentatie die het ontwerp vergezelt, herneemt het ontwerp grotendeels de bepalingen van het koninklijk besluit van 28 juni 2019 en zijn de belangrijkste wijzigingen de volgende:

- *"praktische testen voor het beperkt stuurbrevet, algemeen stuurbrevet en brevet yachtmans zullen worden afgenomen door praktijktestcentra. De bepalingen betreffen regels omtrent de erkenning van het praktijktestcentrum, de voorwaarden waaraan moet worden voldaan, bepalingen omtrent examinatoren, praktische invulling van de afname van de testen, enzovoorts;*
- *er worden bijzondere bepalingen ingevoerd voor een reddingsbrevet waardoor in bepaalde gevallen uitzonderingen of versoepelingen gelden voor zowel de houders van een dergelijk brevet die de vereiste activiteiten uitoefenen, als voor de specifieke vaartuigen;*
- *het 'ervaringsattest' wordt wettelijk vastgesteld waardoor het onder bepaalde voorwaarden voor een categorie van pleziervaarders met jarenlange ervaring mogelijk is om een attest te verkrijgen om op zee te mogen varen zonder dat het theoretisch en praktisch examen voor het vereiste vaarbevoegdheidsbewijs moet afgelegd worden;*
- *voor het varen met pleziervaartuigen voor bedrijfs- of beroepsmatig gebruik waarvoor het brevet yachtmans vereist is, worden bijkomende vereisten gesteld. Zo wordt iedere 5 jaar een nieuw medisch attest vereist en dient men de cursus 'Basis overlevingstechnieken op zee' te volgen."*

4. Volgens de vermeldingen in het adviesaanvraagformulier spitst de aanvrager zijn adviesaanvraag toe op de artikelen 1.6, 1.7, 1.8, 1.9, 4.8, §3, 4.15, 4.19, § 1, 7°, en 9.3, § 2, van het ontwerp. Er wordt tevens de aandacht op gevestigd dat de artikelen 2.2, 2.7 en 4.8, § 1, van het

ontwerp in het advies nr. 122/2019 reeds werden becommentarieerd.

5. De Autoriteit zal van de gelegenheid gebruik maken om te toetsen in hoeverre aan de opmerkingen geformuleerd in het advies nr. 122/2019 gevolg werd gegeven.

II. ONDERZOEK VAN DE AANVRAAG

a) Verwerkingsverantwoordelijke (artikel 1.6. van het ontwerp)

6. Artikel 1.6 van het ontwerp stelt dat de FOD Mobiliteit en Vervoer, tenzij uitdrukkelijk anders bepaald, verwerkingsverantwoordelijke is voor de gegevensverwerkingen gegenereerd n.a.v. dit ontwerp. Het is positief dat de aanvrager de identiteit van de verwerkingsverantwoordelijke in het ontwerp heeft opgenomen. Hierdoor komt hij tegemoet aan de opmerking die de Autoriteit uitte in de punten 25 en 26 van advies nr. 122/2019.

7. De Autoriteit maakt van deze gelegenheid gebruik om eraan te herinneren dat de aanwijzing van de verwerkingsverantwoordelijke(n) in het licht van de feitelijke omstandigheden gepast moet zijn. Met andere woorden, voor elke verwerking van persoonsgegevens moet worden nagegaan wie feitelijk het doel nastreeft en controle heeft over de verwerking¹.

8. In het licht hiervan vraagt de Autoriteit zich af of de aanvrager niet iets te voortvarend is geweest in zijn formulering door de FOD Mobiliteit en Vervoer, tenzij anders bepaald, voor alle verwerkingen opgenomen in het ontwerp (niet alleen de verwerkingen n.a.v. de registratie van pleziervaartuigen of afgifte van vaarbevoegdheidsbewijzen) als verwerkingsverantwoordelijke te kwalificeren. Momenteel voorziet het ontwerp nergens in de tussenkomst van een andere verwerkingsverantwoordelijke.

9. De Autoriteit stelt bijvoorbeeld vast dat de erkende praktijktestcentra of de examencommissie die de praktijktesten afnemen, de gegevens verwerken van de personen die bij hen de test afleggen (artikel 4.15 van het ontwerp). Is de FOD Mobiliteit en Vervoer ook de verwerkingsverantwoordelijke voor de verwerkingen verricht door deze organisaties? Indien dat het geval is, zijn al deze organisaties verwerkers waarmee de FOD Mobiliteit en Vervoer een verwerkingsovereenkomst moet afsluiten

¹ Zowel de Werkgroep 29 – voorganger van het Europees Comité voor Gegevensbescherming – als de Autoriteit hebben benadrukt dat het concept verwerkingsverantwoordelijke vanuit een feitelijk perspectief moet worden benaderd. Zie: Werkgroep 29, Advies 1/2010 over de begrippen "verantwoordelijke voor de verwerking" en "verwerker", 16 februari 2010, blz. 9 (https://ec.europa.eu/justice/article-29/documentation/opinion-recommendation/files/2010/wp169_en.pdf) en Gegevensbeschermingsautoriteit, *Overzicht van de begrippen verwerkingsverantwoordelijke/verwerker in het licht van de Verordening (EU) nr. 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens (AVG) en enkele specifieke toepassingen voor vrije beroepen zoals advocaten* (<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/begrippen-verwerkingsverantwoordelijke-verwerker-in-het-licht-van-de-verordening-eu-nr.-2016-679.pdf>).

(artikel 28 AVG). Indien dat niet het geval is en deze organisaties handelen voor deze specifieke verwerkingen als verwerkingsverantwoordelijke of als gezamenlijke verwerkingsverantwoordelijke (toepasselijkheid van artikel 26 AVG), dan moet dit uitdrukkelijk worden vermeld in het ontwerp.

10. In het licht hiervan adviseert de Autoriteit de aanvrager dan ook om alle verwerkingen voorzien door het ontwerp te analyseren teneinde er zeker van te zijn dat artikel 1.6 van het ontwerp correct is.

b) Doeleinden (artikel 1.7 van het ontwerp)

11. In punten 11 – 12 van het advies nr. 122/2019 vestigde de Autoriteit de aandacht op het ontbreken van uitdrukkelijk omschreven doeleinden van de verwerkingen in de wet van 5 juli 2018 *betreffende de pleziervaart*. De Autoriteit adviseerde om de in de memorie van toelichting bij deze wet vermelde doeleinden, die zij als welbepaald, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigd bestempelde, vooralsnog op te nemen in het uitvoeringsbesluit. Hieraan werd gevolg gegeven: zie artikel 1.5 van het koninklijk besluit van 28 juni 2019. Artikel 1.7 van het ontwerp herneemt de tekst van het hiervoor vermelde artikel 1.5 en geeft voor wat de beschreven doeleinden *an sich* betreft geen aanleiding tot bedenkingen. De Autoriteit stelt n.a.v. de lectuur van het ontwerp echter vast dat er verwerkingen geschieden met het oog op andere doeleinden. Deze moeten bijkomend opgenomen worden in dit artikel.

12. Krachtens artikel 3.32, derde lid van het ontwerp, zal het directoraat-generaal Scheepvaart van de FOD Mobiliteit en Vervoer conformiteitsbeoordelingsinstanties die geen accreditatiecertificaat kunnen voorleggen, erkennen en er toezicht op houden. Een conformiteitsbeoordelingsinstantie kan slechts erkend worden indien zij aantoonst dat zij de voorwaarden van artikel 3.29 vervult. Daartoe zal zij informatie m.b.t. haar personeel moeten verstrekken, vermits er moet worden aangetoond dat het leidinggevende en gewone personeel geen belang hebben bij de producten die zij zullen beoordelen, en dat de conformiteitsbeoordelingsinstantie over personeel beschikt met de nodige kennis en ervaring (artikel 3.29, §§ 4 - 7 van het ontwerp). Dit geldt eveneens voor de erkenning van de praktijktestcentra die de praktische examens met het oog op het verkrijgen van sommige brevetten afnemen. Ook zij moeten informatie verstrekken m.b.t. hun personeelsleden en de kwalificaties waarover deze laatsten beschikken (artikelen 4.19 en 4.22 van het ontwerp).

13. Artikel 3.38 van het ontwerp voorziet in een klachtprocedure bij het directoraat-generaal Scheepvaart van de FOD Mobiliteit en Vervoer wanneer een conformiteitsbeoordelingsinstantie het certificaat m.b.t. een product weigert, beperkt, opschort of intrekt. In de mate dat de klager een natuurlijke persoon is, leidt dit tot de verwerking van zijn persoonsgegevens.

14. Met het oog op de veiligheid aan boord moet het pleziervaartuig voldoende bemand zijn. Vanaf een bepaalde lengte moet het beschikken over een bemanningscertificaat uitgereikt door het directoraat-generaal Scheepvaart van de FOD Mobiliteit en Vervoer. Daartoe moet de eigenaar een voorstel van samenstelling van de bemanning en hun kwalificaties bezorgen (artikel 3.83 van het ontwerp).

15. Het directoraat-generaal Scheepvaart van de FOD Mobiliteit en Vervoer richt het theoretisch examen in met het oog op het bekomen van een vaarvoertuigbewijs en verwerkt daartoe de gegevens van de personen die zich inschrijven voor het examen (artikel 4.11 van het ontwerp).

c) Bewaartermijn (artikel 1.8 van het ontwerp)

16. Dit artikel regelt de bewaartermijn van de persoonsgegevens. Het herneemt de tekst van het huidige artikel 1.6 van het koninklijk besluit van 28 juni 2019, waarmee gevolg werd gegeven aan de opmerking van de Autoriteit m.b.t. het ontbreken van een bewaartermijn of van criteria die toelaten deze termijn te bepalen (punten 23 en 24 van het advies nr. 122/2019).

17. De persoonsgegevens m.b.t. de inschrijving van het vaartuig, die voor fiscale doeleinden worden verwerkt, worden gedurende 5 jaar bewaard, te rekenen vanaf de laatste geldige dag van de registratiebrief. Gelet op het feit dat fiscale schuldvorderingen na 5 jaar verjaren (artikel 23 van het *Wetboek van de minnelijke en gedwongen invordering van fiscale en niet-fiscale schuldvorderingen*), geeft dit geen aanleiding tot bijzondere opmerkingen.

18. De persoonsgegevens m.b.t. de vaartuigbewijzen en het radarbrevet, die onbeperkt in te tijd geldig zijn, worden bewaard tot het overlijden van de betrokkene of tot de melding van het overlijden door de nabestaanden. De voorgestelde bewaartermijn geeft geen aanleiding tot bijzondere opmerkingen.

19. Zoals opgemerkt in de punten 12 - 14 zullen er ook persoonsgegevens voor andere doeleinden worden verwerkt. De bewaartermijn van de persoonsgegevens die voor deze doeleinden worden verwerkt, moet eveneens in het ontwerp worden opgenomen.

d) Proportionaliteit

Artikelen 1.9 en 4.8 van het ontwerp

20. Artikel 1.9 van het ontwerp handelt over het geldig medisch attest dat de aanvraag tot het bekomen van een vaarbevoegdheidsbewijs of een radarbrevet moet vergezellen en herneemt de tekst van artikel 4.8, § 3, van het koninklijk besluit van 28 juni 2019. Deze tekst is identiek aan deze waarover de Autoriteit zich in de punten 19 – 21 van haar advies nr. 122/2019 uitsprak. Zij heeft daar niets aan toe te voegen.

21. Artikel 4.8, § 3, van het ontwerp bepaalt dat de aanvraag tot het bekomen van een brevet van yachtnavigator moet vergezeld zijn van een medisch attest, zoals bedoeld in artikel 1.9, dat maximaal 2 jaar oud mag zijn. De Autoriteit ziet niet in hoe een medisch attest van 2 jaar oud de actuele medische toestand van de betrokkene accuraat weerspiegelt. Men heeft m.a.w. geen enkele garantie dat de gegevens die het attest bevat nog “juist” zijn. Dit is problematisch in het licht van artikel 5.1.d) AVG krachtens hetwelk de verwerkingsverantwoordelijke verplicht is om met zo juist mogelijke informatie te werken. Ofwel is de medisch toestand van de betrokkene een wezenlijk element voor het verkrijgen van het brevet van yachtnavigator en is een recent medisch attest vereist, ofwel is het geen wezenlijk element voor de verwerving van het brevet en dan is de voorlegging van een medisch attest disproportioneel. Dezelfde opmerking geldt trouwens naar analogie ook voor artikel 9.3, § 2, 1° van het ontwerp.

Artikel 2.2 van het ontwerp

22. Dit artikel somt de gegevens op die de eigenaar n.a.v. de registratie van een pleziervaartuig moet verstrekken en herneemt de tekst van het huidige artikel 2.2 van het koninklijk besluit van 28 juni 2019. Bij de redactie ervan werd gevolg gegeven aan punt 15 van advies nr. 122/2019. De identificatiegegevens die een natuurlijke persoon die niet ingeschreven is in het Rijksregister moet verstrekken, worden opgesomd. Het betreft: de naam, de voornaam, de geboortedatum, de geboorteplaats en de woonplaats. Deze gegevens kunnen als proportioneel bestempeld worden in het licht van het nagestreefde doeleinde.

Artikelen 3.29 en 3.32 van het ontwerp

23. Zoals reeds werd aangestipt worden met het oog op het doeleinde "erkenning van conformiteitsbeoordelingsinstantie" persoonsgegevens van personeelsleden verwerkt. Artikel 3.29, § 7, van het ontwerp bepaalt voldoende duidelijk welke informatie ter staving van de bekwaamheid van de personeelsleden zal worden verwerkt en geeft vanuit proportionaliteitsperspectief geen aanleiding tot bijzondere opmerkingen. Daarentegen is het totaal niet duidelijk welke informatie zal worden verwerkt met het oog op de controle van de vereisten van artikel 3.29, §§ 4 en 5, van het ontwerp (geen eigenaar, gebruiker of onderhouder van de producten die ze beoordelen, niet betrokken zijn bij het ontwerpen, vervaardigen, verhandelen, installeren van de producten die ze beoordelen, geen activiteiten uitoefenen die hun onafhankelijkheid of integriteit in het gedrang brengen, vrij van elke druk of beïnvloeding met name van financiële aard). Dit moet dus nader worden bepaald. Momenteel is het onmogelijk om de proportionaliteit te beoordelen.

Artikel 3.83 van het ontwerp

24. Voor het doeleinde "bemanningscertificaat" wordt summier gezegd dat de samenstelling van de bemanning en de kwalificaties worden verschaft. De Autoriteit veronderstelt dat hiermee volgende gegevens worden bedoeld: de naam, de voornaam en kwalificatie relevant voor de werking van het pleziervaartuig. Indien dat juist is, wordt dit best zo in de tekst opgenomen. Het heeft het voordeel van de duidelijkheid (transparantie) en stelt naar proportionaliteit geen probleem.

Artikel 9.3, § 2 van het ontwerp

25. Dit artikel stelt de voorwaarden voor het bekomen van een ervaringsattest vast. De geformuleerde voorwaarden geven duidelijk aan welke informatie moet worden verstrekt en bijgevolg zal worden verwerkt. Voor wat het medische attest betreft, verwijst de Autoriteit naar haar opmerking in punt 21. De andere gegevens die zullen verwerkt worden geven geen aanleiding tot bijzondere opmerkingen.

e) Betrokkenen

26. De betrokkenen wiens gegevens worden verwerkt moeten ook duidelijk uit de regelgeving blijken. De Autoriteit stelt vast dat dit voor sommigen voor de hand ligt, zoals de eigenaars van pleziervaartuigen, de personen die een vaarvoertuigbewijs aanvragen. Zij verstrekken trouwens zelf de vereiste persoonsgegevens.

27. Dit is echter niet het geval wanneer die persoonsgegevens niet door de betrokkene zelf maar door een derde worden verstrekt. Dit is *in casu* het geval voor de personeelsleden van de conformiteitsbeoordelingsinstanties en de praktijkcentra die een erkenning aanvragen. Het zal de werkgever zijn die, meestal zonder hun medeweten, de gegevens verstrekt.

28. De Autoriteit beveelt dan ook aan om in het ontwerp een omschrijving van de betrokkenen per doeleinde op te nemen.

f) Varia

Artikel 4.19, § 1, 7°, van het ontwerp

29. Dit artikel bepaalt dat een praktijktestcentrum dat wenst erkend te worden, bij zijn aanvraag een document voegt dat beschrijft hoe het de persoonsgegevens van de examinandi zal verwerken zodat hun grondrechten en fundamentele vrijheden worden gewaarborgd.

30. De opname van een dergelijke erkenningsvoorwaarde dwingt een praktijktestcentrum om duidelijk aan te geven hoe het met persoonsgegevens omgaat. Aan een erkenning door de overheid zijn voordelen verbonden: bepaalde reglementair omschreven opdrachten kunnen alleen door erkende organisaties worden verricht. Het is dan ook positief dat de erkennende overheid niet alleen aandacht heeft voor bijvoorbeeld de technische expertise waarover een organisatie moet beschikken, maar ook aandacht heeft voor de wijze waarop die organisatie met persoonsgegevens omgaat.

OM DEZE REDENEN, de Autoriteit

➤ stelt vast dat volgende aanpassingen zich opdringen:

- het vervolledigen van de doeleinden vermeld in artikel 1.7 (punten 11 - 15);
- het opnemen van de bewaartermijn van de gegevens die verwerkt worden voor de doeleinden die aan artikel 1.7 moeten worden toegevoegd (punt 19);
- het schrappen van de verwijzingen naar een niet recent medisch attest (punten 21 en 25);
- de vermelding van de gegevens die zullen verwerkt worden met het oog op de controle van de voorwaarden vermeld in artikel 3.29, § 4 en 5 (punt 23);
- het nauwkeurigere benoemen van de gegevens die verstrekt worden met het oog op het verkrijgen van een bemanningscertificaat (punt 24);
- de opname van een omschrijving van de betrokkenen per doeleinde (punten 26 - 28);

➤ **adviseert de aanvrager** om alle verwerkingen voorzien door het ontwerp te analyseren teneinde er zeker van te zijn dat de juiste verwerkingsverantwoordelijke(n) werd(en) geïdentificeerd (punten 8 - 10).

(get.) Alexandra Jaspar

Directeur van het Kenniscentrum